

Taloustietokilpailu 2014

Korjausohjeet opettajille. Kilpailun enimmäispistemäärä on 46 pistettä.

1. Via Balticaa pitkin Helsingistä Prahaan ajettaessa valuuttaa on vaihdettava Liettuassa, Puolassa ja Tsekissä.

Euro on käytössä Suomessa, Virossa ja Latviassa.

Jokaisesta oikean valtion mainitsemisesta saa yhden pisteen. 3 p.

2. 16-vuotiaan Einon elämään liittyvät oikeat rahasummat ovat:

Yksinhuoltajan ainoana lapsena Einosta maksetaan lapsilisää kuukausittain 152,74 €

Eino voi saada yksittäiseltä henkilöltä kerran kolmessa vuodessa ilman veroseuraamuksia rahalahjoituksen, jonka suuruus on 3999,00 €

Eino voi maksimissaan saada opintorahaa kuukaudessa 0 €

Eino voi tienata palkkatuloja vuodessa ilman että joutuu maksamaan veroa 1210,00€

Tarkastusmaksu, jonka Eino sai matkustaessaan junassa ilman lippua 80,00 €

Jokaisesta oikeasta vastauksesta annetaan yksi piste. 5 p.

3. a) Suomessa naiset ansaitsevat keskimäärin noin 20 prosenttia vähemmän kuin miehet. 2 p.

Jos oppilas vastaa, että samasta työstä maksetaan miehille naisia parempaa palkkaa, voi antaa yhden pisteen.

b) Oikeita vastauksia ovat esimerkiksi: 3 p.

- Naiset työskentelevät useammin matalapalkka-aloilla

- Naiset jäävät jälkeen ansio- ja urakehityksestä

* Naiset jäävät useammin kotiin hoitamaan lapsia

* Asenteet, törmäys ns. lasikattoon

- Miehet tekevät enemmän ylitöitä (kotityöt jakautuvat epätasaisesti)

- Vaikeasti mitattavat vaikutukset sukupuolten välisiin tuloeroihin: tahallinen tai tahaton syrjintä sekä naisten korkeampi kynnys neuvotella korkeampia palkkoja.

Jokaisesta oikeasta selityksestä saa yhden pisteen. Jos oppilas tarjoaa selitykseksi naisten huonompaa koulutustasoa, ei pisteitä voi antaa.

4. a) Oikeita vastauksia ovat esimerkiksi:

erikoisliike

- + saa asiantuntevaa palvelua, huolto- ja varaosapalvelu, asiakkaiden erityistarpeet
- kalliit merkkituotteet, hintavertailu hankalaa, liikkeen sijainti

supermarket

- + edullinen hinta, tuotteet nopeasti ja helposti saatavissa, takuu, palautusmahdollisuus
- asiantuntevan myyjän puute, ei huoltopalvelua, suppea merkkivalikoima

verkkokauppa

- + vertailu eri verkkokauppojen välillä on helppoa, vaivattomuus hankinnassa
- kuljetuskustannukset, huolto- ja varaosat, verkkokauppojen luotettavuus, tietoturva, väärennetyt tuotteet

Täydet pisteet saadakse on osattava kertoa kaksi hyvää ja kaksi huonoa puolta kustakin kauppapaikasta.

6 p.

b) nettikirpparilla ei ole kuluttajansuojaa, ei takuuta pyörän toimivuudesta, kaupan voi olla varastettuja tuotteita, riski ettei tilattu tuote tule perille vaikka se on maksettu.

Tehtävästä täyden pisteen saadakse oppilaan on osattava nimetä kaksi riskitekijää.

1 p.

5. a) Korjattavia lauseita ovat lauseet b, d ja e.

Oikein valitut lauseet tuovat yhden pisteen.

1 p.

b) Oikeat muotoilut:

b) Eläkkeet ovat veronalaisia tuloja.

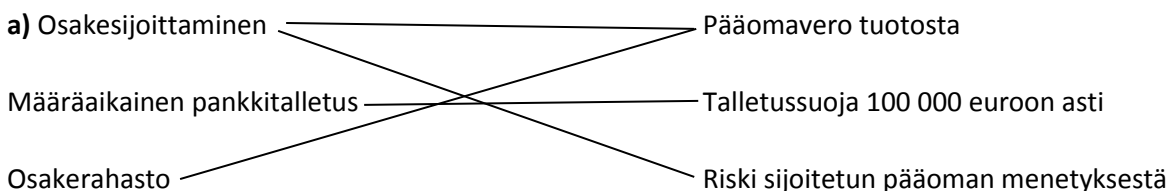
d) Puun myyntituloista on maksettava veroja, mutta marjojen myyntitulot ovat verovapaita (paitsi jos marjanpoiminta on ammattimaista)

e) Arvonlisäveron nostaminen vaikuttaa kielteisesti vähävaraisiin kotitalouksiin.

Jokaisesta oikeasta perustelusta saa yhden pisteen.

3 p.

6.

Virheellisestä tai puuttuvasta viivasta vähennetään piste, mutta vastauksen kokonaispistemäärä ei voi mennä miinukselle.

4 p.

b) Oppilas voi vastata kysymykseen joko kyllä tai ei. Tärkeintä ovat oppilaan perustelut, jotka ovat likipitään samat vastauksesta riippumatta:

Tuottoa on tullut, mutta se on jäänyt vähäiseksi. Korkotuotto ei ole ollut kahden prosentin luokkaa, koska inflaatio on syönyt tuottoa. Kahtena vuotena inflaatio on ollut korkeampi kuin kahden prosentin korko.

2 p.

7.

Tehtävästä saa täydet pisteet, jos mainitsee kaksi perustetta kummastakin näkökulmasta.

Näkökulmat voivat olla esimerkiksi seuraavia:

4 p.

- Nokia ollut Suomen lippulaiva, imagokysymys, pessimismin lisääntyminen
- pelko työpaikkojen säilymisestä Suomessa
- kerrannaisvaikutukset; kuntien verotulot vähenevät menetettyjen työpaikkojen takia
- alihankkijat ongelmissa
- pelko teknologiaosaamisen katoamisesta Suomesta
- "aivotuonti" Suomeen voi vähentyä
- ulkomaiset investoinnit vähenevät

- + eroon kannattamattomista liiketoimista
- + Nokia voi erikoistua verkkoihin ja karttapalveluihin
- + osakkeen arvon nousu
- + Nokian vanha henkilökunta vapautuu uusiin tehtäviin

8.

Hyvässä esseessä oppilas käsittelee esimerkiksi seuraavia seikkoja:

12 p.

Yritykset

- Yhteisöveron lasku lisää yritysten voittoja
- Kasvaneet voitot mahdollistavat uusien työntekijöiden palkkaamisen tai vähentävät tarvetta irtisanoa työntekijöitä
- Kasvaneiden voittojen myötä yritykset voivat investoida enemmän tai maksaa osinkoja omistajilleen
- Yritysten kilpailukyky kansainvälisillä markkinoilla paranee
- Alhaisempi veroaste lisää suuryritysten halukkuutta maksaa veroja Suomeen
- Yhteisöveron alennus innostaa perustamaan uusia yrityksiä

Kunnat ja valtio

- Veronalennukset laskevat lyhyellä tähtämellä valtion ja kuntien verotuloja
- Budjettialijäämä ja velanotto kasvavat, mikäli julkisen sektorin menoja ei vastaavasti vähennetä
- Yritysten maksamien verojen laskeminen kiihdyttää kuitenkin talouden kasvua usean vuoden ajan:
- kasvattamalla yritysten kysyntää (investoinnit ja kasvanut hintakilpailukyky)
- kasvattamalla kotitalouksien kysyntää työttömyyden vähentyessä
- työntekijöiden palkkaamisella on kerrannaisvaikutuksensa koko kansantaloudelle
- Pitkällä tähtämellä kerrannaisvaikutusten ansiosta verotulot tulevat kasvamaan ja tulonsiirtojen tarve kotitalouksille ja yrityksille vähenee
- Harmaa talous ja veronkierto vähenevät